

Milleks õpilased tekstirobotit kasutavad? Küsitluse tulemused

Ilona Tragel, Eleriin Miilman
Eesti keele õpetajate sügiskonverents
3.11.2023, Tartu

Tekstirobot

suurtel keelemudelitel põhinevad tekstigeneraatorid, nt ChatGPT

Kirjutamise õppimine

Tekst on suhtlus(sündmus) autori ja vastuvõtja (kirjutaja ja lugeja, nt ka riigi ja kodaniku) vahel.

Suhtluspädevus.

Tagasiside kui protsessi lahutamatu osa.

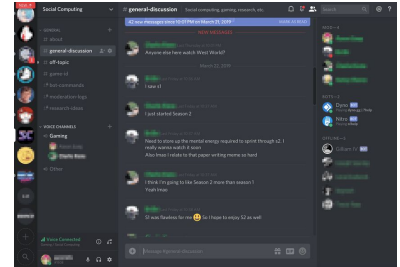
Ei ole ainult (ema)keeleõppe teema! -- **Kirjutades õppimine!**

Kirjutamine

eesmärgipärane kirjutamine - õpetajale hindamiseks kirjutatud koolitekst tavaliselt ei motiveeri õpilasi kirjutama ega ole suhtlus

kirjutamine kui **suhtlus**:

protsessis **antud ja saadud tagasiside** kaasõpilastele

asjakohaste ja usaldusväärsete **allikate valimine** on järjest olulisem oskus + nendele **allikatele toetudes kirjutamine**

“Miks peaks ise kirjutama kui teksti saab lasta mingil rakendusel genereerida??”

- aineoskused, ÕPPIMINE
- kriitiline (kaasa)mõtlemine
- žanri- ja stiilitaju arendamine

Protsessikeskne kirjutamine

Iga asi omal ajal

Ülesande sisulised ja vormilised hindamiskriteeriumid

- alustame mõtete kirjapanekuga (võib ka joonistada)

..

- õigekiri on eelviimane
- vormistus on kõige viimane

Näide etapitatud ülesandest: riigieksami kirjutamisülesanne

1. kirjutamisülesande osadeks jagamine
2. kirjutamisülesande mõttevisand
3. mõttevisandi mõtete grupeerimine ja täiendamine
4. näited
5. kirjutamisülesanne (näidete täpsustamine, väite sõnastamine)
TS näidetele
6. näited ja väited sisulõikudeks
TS sisulõikude osadele
revision: näited ja väited sisulõikudele
7. resubmit: lõikude sidusus, sissejuhatus, kokkuvõtte, pealkiri
TS lõikude sidususe, sissejuhatus, kokkuvõtte ja pealkirja kohta
revision: lõikude sidusus, sissejuhatus, kokkuvõtte, pealkiri
8. resubmit: stiili ja sõnastuse viimistlemine
TS stiili viimistlusele
revise: stiili ja sõnastuse viimistlemine
9. resubmit: õigekeelsus
TS õigekeelsusele
revise: õigekeelsus
10. submit: terve kirjand
TS tervikule
11. puhtand

Näide etapitatud ülesandest

Argumenteeriv allikatel põhineva tekst

1. etapp: valmistumine, kavandamine, allikate otsimine

Tegevused:

Vali endale oma kursuselt hea kaaslane, kellega täna-homme-kõigehiljemülehomme messengeris vm chatikohas oma teksti teema üle arutleda.

Kopeeri see vestlus (kasvõi pildina) tekstifaili.

Korrasta kaaslasega arutatud mõtteid nii, et oskaksid allikaid otsida.

Allikaid otsi Google Scholarist ja teistest andmebaasidest. Allikate haldamiseks laadi alla Zotero.

Otsi ajakohaseid ja usaldusväärseid allikaid, mis su mõttekäike toetaks. Lisa asjakohased allikad Zoterosse ja seal genereeritud viidetena samasse tekstifaili.

Esita see sodi hiljemalt XX.XX südaööks OneDrive'i sinuga jagatud kausta.

Kui midagi jäi segaseks, hõika FB/messengeri gruppi või uuri muus kanalis minult, ASSISTENT1lt või ASSISTENT2lt.

Palun nimeta 10 polüseemset sõna

Muidugi! Siin on 10 polüseemset sõna:

1. **Pank:**
  - a) Finantsasutus
  - b) Maapind jõe või järve kaldal
2. **Võrk:**
  - a) Materjal või struktuur, mis on moodustatud põimunud niididest
  - b) Spordivahend pallimängudes
3. **Silm:**
  - a) Nägemisorgan
  - b) Nõelaava osa
4. **Padi:**
  - a) Magamiseks kasutatav pehmendus
  - b) Tugi või alus
5. **Koor:**
  - a) Puuvilja või köögivilja välimine kiht
  - b) Häälikute moodustav heli
6. **Juur:**
  - a) Taimeosa, mis võtab mullast toitaineid
  - b) Alguspunkt või päritolu
7. **Ratas:**
  - a) Ümmargune objekt, mis pöörleb ja liigub
  - b) Kellaag
8. **Koor:**
  - a) Vedelikuga piirkond suppides või suppides
  - b) Koorimine või eemaldamine
9. **Varas:**
  - a) Isik, kes tegeleb vargusega
  - b) Ajalises kontekstis "varsti"
10. **Laev:**
  - a) Veel liikumiseks või kaupade vedamiseks kasutatav veesõiduk
  - b) Suur mahuti vedelike hoidmiseks

Need sõnad illustreerivad polüseemsuse kontseptsiooni, kus üks sõna võib omada mitut erinevat tähendust sõltuvalt kontekstist.

kirjuta palun 10 homonüümset sõna eesti keeles

Muidugi, siin on 10 homonüümset sõna eesti keeles:

1. **Pank:**
  - a) Finantsasutus.
  - b) Maapind jõe või järve kaldal.
2. **Karu:**
  - a) Karvakas, kiskjaline loom.
  - b) Imperatiivvorm verbi "kandma" (näiteks "käime karu").
3. **Tuli:**
  - a) Põlev aine ja selle kuma.
  - b) Mineviku vorm verbi "tulema" (näiteks "ma tulin").
4. **Pärast:**
  - a) Aja mõiste, järel.
  - b) Prepositsioon, tähendab "peale".
5. **Kas:**
  - a) Küsiv sõna (nt "Kas sa tuled?").
  - b) Konjunktsioon, tähendab "või" (nt "Kas teed seda või mitte?").
6. **Vedelik:**
  - a) Aine, millel puudub kindel kuju, näiteks vesi.
  - b) Verb "vedelema" tegevusnimi.
7. **Kallistama:**
  - a) Tegevus, millega avaldatakse kiindumust, kus üks inimene surub teist embusesse.
  - b) Hindama kõrgelt, tuleb verbist "kalliks hindama".
8. **Ring:**
  - a) Geomeetriline kuju, ümmargune joon.
  - b) Liikumine ümber mingi punkti.
9. **Pank:**
  - a) Maasse kaevatud raha hoiupaik.
  - b) Keelend "panna pankrotti", mille tähendus on majandusliku kokkuvarisemise protsess.
10. **Pada:**
  - a) Nõu, milles valmistatakse toitu.
  - b) Mineviku aeg verbi "pada" vormist (näiteks "ta padas hommikul").

Kuidas kirjutada esimest mustandit?

- Pane esialgu lihtsalt mõte kirja
- Ära pööra tähelepanu õigekeelsus- ega isegi trükivigadele
- Kirjuta kiiresti
- Kirjuta korraga üks terviklik osa tekstist
- Jaga oma mustandit kaasõppijatega tagasiside saamiseks
- Paranda ja täienda oma mustandit tagasiside põhjal

töö rühmades

- 1) Pane kirja kirjutamisülesanne õpilastele
- 2) Jaga see etappideks
- 3) Tutvusta ülesannet rühmakaaslasele (väga lühidalt)**
- 4) Mõtle etapid, kus oleks mõistlik robotit kasutada ja katseta seda robotiga**
  - mida õppija sellest õpib?
- 5) Jaga, arutle plaani üle rühmakaaslastega**

Kriitiline lugemisoskus

Mõiste selgitamine

Küsimuste küsimine, täpsustavad promptid. Prompti sõnastus

Ideede kogumine

loovus

TÜ eesti ja üldkeeleteaduse instituudi projekt “Protsessikeskne tekstiloome gümnaasiumis ja ülikoolis: tõenduspõhine teadmus ja praktikad”

- Urime gümnaasiumis ja ülikoolis kirjutatavaid tekste (mh küsitlustega)
- Tahame teada, mis täpsemalt abiturientidele ja üliõpilastele tekstiloomel raskusi valmistab
- Koostame toetavaid materjale
- Lai eesmärk on protsessikeskse kirjutamise ja kaasõppija tagasiside kasutamise (sügavam) juurutamine nii gümnaasiumis kui ülikoolis
- Koostasime neli küsitlust, siin: gümnaasiumiõpilaste vastused

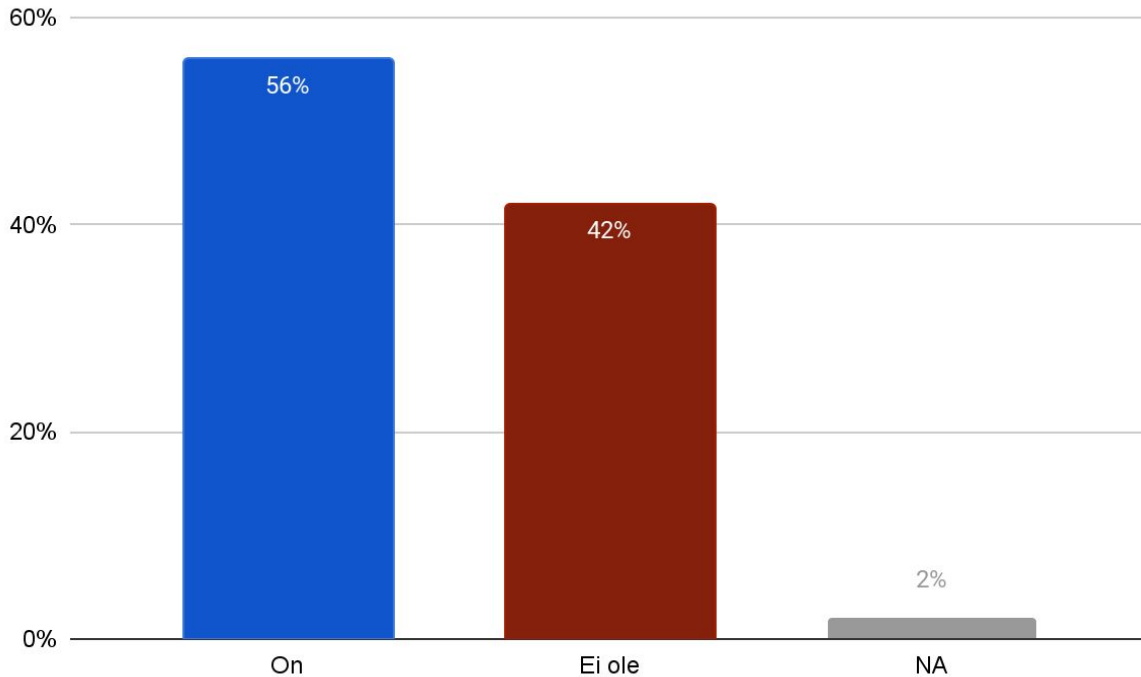
01.05.2022–30.04.2024

Kadri, Nikolai ja Gerda Rõugu nimeline fond

<https://tekstiloom.eilonatragel.ut.ee/>

Kas/milleks oled tekstide loomisel kasutanud tehisintellekti (nt ChatGPT) abi?

Täielikult vastanuid: 499

Põhjused, miks õpilased ei ole kasutanud tehisintellekti abi kirjutamisel

- **Ei usalda**

*Ei ole kasutanud ChatGPT, kuna enamasti **ei anna see head ja korrektset eesti keelset infot.***

*Pole kunagi kasutanud ChatGPT, kuna **olen** selles osas **kriitiline ja konservatiivne** [---].*

- **Ei peeta eetiliseks**

*Ei ole kasutanud, sest siis see **poleks enam minu tekst***

- **Ei peeta kasulikuks**

*Ma ei ole kunagi kasutanud tekst kirjutamiseks tehisintellekti, kuna **see ei aita arendada oma mõtlemist** kirjutamisel, vaid teeb hoopis laisemaks.*

*Ei ole, ei kavatse ka, **see on hariduslikus mõttes suitsetamine.** Ainult negatiivsed tagajärjed sulle endale, ühel juhul kannatab su aju, teisel su kopsud. Ainus pluss on see, et kaob stress kui saad ülesande tehtud, täpselt nagu kaob stress kui saad paar mahvi tõmmata [---].*

Milleks on tehisintellekti kasutatud?

- Levinumad: oma tekstiks ideede kogumine ja info otsimine
  - Ka: ülesande mõistmine, viimistlemine, tõlkimine, nalja pärast
- Valdkonnad/õppeained: nt eesti keel, kirjandus, füüsika, geograafia
- Mõjurid: huvi-, ajapuudus

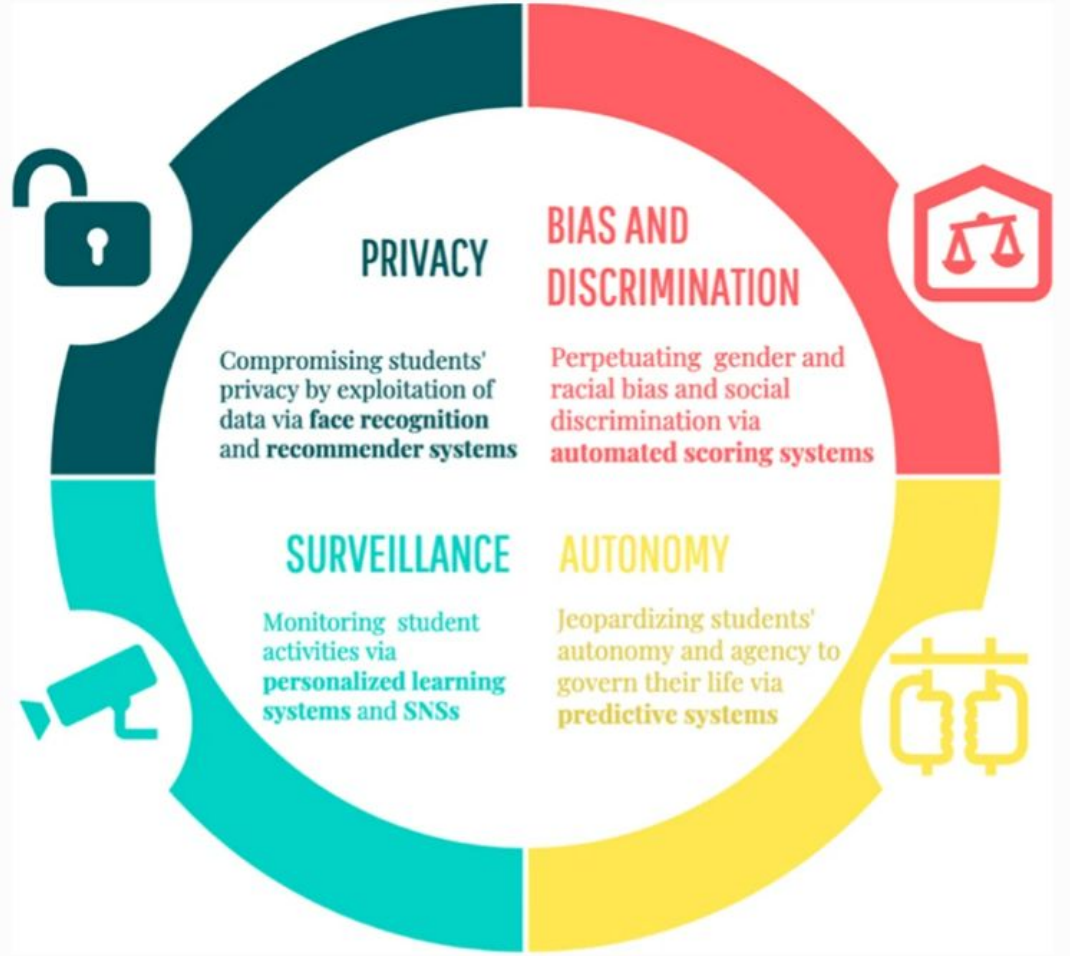
*Jah. Võõrkeelse teksti **toimetamiseks**. Teen tavaliselt nii, et kirjutan teksti valmis ja **küsin** ChatGPT-lt **tagasisidet**. Ta aitab ka võõrkeelseid tekste mõlemat pidi **tõlkida**. Seda, et **ChatGPT kirjutaks minu eest teksti valmis, ei kasuta ma** pikkade tekstide jaoks **kunagi**.*

*Olen **nalja pärast** Karl Marxi teoseid lasknud ChatGPT'l ise välja mõelda*

*Bioloogia. Pidime bioloogia teemast räpi koostama (... Klass, vabandust väga, aga halloo? Mis asja? Ma ei hakka sellist asja tegema, eriti veel siis, kui **õpetaja pole teemat hästi seletanud**)*

Kuidas on teie koolis tekstirobotite ja muude tehniliste abivahendite kasutus reguleeritud?

Helen Hint, TÜ väljendusoskuse lektor

Akgun, S., Greenhow, C. Artificial intelligence in education: Addressing ethical challenges in K-12 settings. *AI Ethics* 2, 431–440 (2022).
<https://doi.org/10.1007/s43681-021-00096-7>

Töötuba

Töö rühmades

4 rühma ülesande esitanutest (igal rühmal oma juhendaja): Eleriin, Marielin, Reena, Marri

Kes ülesannet ei estianud: 4-liikmelised rühmad (Kati)

- Esiteks mõtle välja mitme-etapiline ülesanne
- Tutvusta seda lühidalt rühmakaaslastele
- Looge ühiselt sellele ülesandele tekstiroboti komponent

<https://drive.google.com/drive/folders/1WEwDp4Rky4EewR-KUh5jW31Y0MHDkta5>

QR ka

<https://ut-ee.zoom.us/j/91554852979?pwd=NHVoaGtpSVQ1bTBzcHprMS9reEkyUT09>